

30.3.2016

Dnro 47/140/16

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntö LVM/487/01/2016

Asia: Vaasan yliopiston lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi automatisaatiosta ja robotisaatiosta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi automatisaatiosta ja robotisaatiosta.

Digitalisaation edistäminen on hallitusohjelman eräs keskeisistä tavoitteista, johon liittyen digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön luomista koskevan kärkihankkeen tavoitteena on suotuisan toimintaympäristön luominen digitaalisille palveluille ja uusille liiketoimintamalleille. Eräänä toimenpiteenä on myös lisätä robotiikan ja automaation hyödyntämistä ja kehittämistä Suomessa. Tähän liittyen Liikenne- ja viestintäministeriössä on valmisteltu luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi automatisaatiosta ja robotisaatiosta. Tavoitteena on lisätä robotiikkaan ja automaatioon liittyviä innovaatioita ja liiketoimintaa Suomessa ja muodostaa kansallisesti yhtenäinen linja automatisaation ja robotisaation edistämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta ja toivoo lausunnon antajilta myös automatisaation ja robotisaation edistämiseen liittyviä ehdotuksia konkreettisista toimista, joilla tavoitetta voidaan edistää.

Vaasan yliopisto lausuu periaatepäätösluonnoksesta kunnioittaen seuraavaa: Vaasan yliopisto näkee digitalisaation merkittävänä taloudellisena ja yhteiskunnallisena muutostekijänä, jonka avulla tuotanto- ja palveluyhteiskunnan toimintatavat kehittyvät ja tehostuvat. Vaasan yliopisto pitää valtioneuvoston periaatepäätöksen laatimista kannatettavana. Vaasan yliopisto näkee periaatepäätöksen asiakirjana, jonka avulla digitalisaatiota ja siihen liittyen automatisaation ja robotisaation edistämiseen liittyviä periaatteita ja toimintapolitiikkoja voidaan linjata yhtenäisellä ja strategisemmalla otteella.

Robotisaatiolla ja automatisaatiolla on merkittäviä vaikutuksia toimintatapojen kehittämiseen ja tehostamiseen niin tuotannollisissa prosesseissa kuin palvelusektorillakin. Ne ovat myös tapoja tavoitella uudenlaisia sovelluksia, liiketoimintamalleja ja uutta kilpailukykyä eri liiketoiminnan ja palvelutuotannon aloilla. Vaasan yliopisto näkee, että robotisaation ja automatisaation myötä osa nykyisen kaltaisista ihmisten palvelemiseen liittyvistä työtehtävistä muuttuu muotoaan, mutta vastaavasti robotisaation ja automatisaation kehittämiseen sekä erilaisiin tuotanto-, suunnittelu- ja ylläpitotehtäviin syntyvät työmahdollisuudet avaavat kokonaan uudenlaisia mahdollisuuksia työllistymiseen uuden tyyppisissä korkean tuottavuuden työtehtävissä.

Robotisaatio tulee koskemaan laajasti yhteiskunnan eri aloja ja toimintasektoreita. Vaasan yliopisto katsoo, että konkreettisenä toimena robotisaation edistämiseksi voisi olla järkevää laatia toimiala- ja sektorikohtaisia kartoituksia robotisaation mahdollisuuksista eri toimialoilla ja eri palvelukokonaisuuksissa. Periaatepäätösluonnoksessa on mainittu esimerkkinä liikenteen älykkään automaation kehittämissuunnitelma, mutta vastaavan kaltaisia pilottihankkeita voisi olla perusteltua laatia muiltakin aloilta ja sektoreilta. Konkreettisten kehittämissuunnitelmien kautta voidaan myös arvioida robotisaation ja automatisaation vaikutuksia mm. toimintalohkojen markkina-asemaan, toimijoihin ja kilpailutilanteeseen sekä arvioida sääntely-ympäristön muuttamisen tarvetta. Hankkeiden ja kehittämissuunnitelmien kautta muodostuisi yhtenäisempi tilannekuva siitä, millä aloilla julkiset kehittämispanostukset robotisaation ja automatisaation osalta voisivat olla tuottavimmin kohdennettuja ja millä aloilla resursseilla saataisiin paras vaikuttavuus.

Robotisaation ja automaation edistäminen kansallisen hankesalkun osana edellyttää yliopiston käsityksen mukaan julkisen vallan määrätietoista tavoitteen asetantaa sekä konkreettista resursointia robotisaatiota ja automatisaatiota tukevien ekosysteemien ja yhteistyöverkostojen kehittämiseksi. Julkisen vallan toimenpitein on mahdollista edistää robotisaation ja automatisaation nostamista kehittämisen keskiöön myös olemassa olevissa tieteen ja teknologian osaamiskeskityksissä, erityisesti siinä yhteydessä kun hankeohjelmien tavoitteita ja prioriteetteja asetetaan. Vaasan yliopiston käsityksen mukaan robotisaatiota ja automatisaatiota voitaneen parhaiten edistää kohdentamalla resursseja, myös jo olemassa olevien ohjelmien osalta, edellä mainittuja teemoja laaja-alaisesti edistäviin hankkeisiin ja kehittämistoimenpiteisiin. Juuri tavoitteellisesti kohdennettu resursointi voi toimia keskeisenä keinona tavoitella hankeressursseilta parempaa osuvuutta kansallisesta näkökulmasta tärkeille, robotisaation ja automatisaation edistämistä mahdollistaville aloille.

Vaasan yliopiston näkee robotisaation ja automatisaation merkittävänä tulevaisuuden kasvualoina, joiden osalta erityisesti korkeaan koulutus- ja osaamistasoon perustuvat maat, kuten Suomi, voivat olla tiennäyttäjinä ja edelläkävijöinä. Tämä edellyttää kuitenkin automatisaation ja robotisaation kehittämiseen liittyvää vahvaa yhteistyötä korkeakoulujen, erityisesti yliopistojen, sekä yrityselämän kesken. Parhaimmillaan valtiovallan roolina voisi olla yhteistyön edistäminen ja koordinointi sekä erityisen, kärkihankkeisiin liittyviä innovaatioita tukevan, hankerahoitusjärjestelmän toteuttaminen edistämään robotisaation ja automatisaation kehittämiseen liittyviä tutkimus-, kehittämis- ja tuotekehityshankkeita. Mikäli tällainen robotisaatioon ja automaatioon suunnattu innovaatiojärjestelmä haluttaisiin toteuttaa, olisi toteutus mahdollista joko nykyisten rahoittajaorganisaatioiden kuten Suomen Akatemian tai Tekesin kautta suunnattuna ohjelmana, tai vaihtoehtoisesti suoraan liikenne- ja viestintäministeriön kautta.

Robotisaatiolla ja automatisaatiolla on vahva kytkös sekä teknologiseen osaamiseen että liiketoimintaosaamiseen ja näitä osaamisia tuottavaan koulutukseen. Robotisaatio ja automatisaatio synnyttävät edetessään uudenlaisia työtehtäviä ja ammatteja, joissa korostuvat koulutus ja

osaaminen, ja joihin liittyvien valmiuksien ja osaamisten tuottaminen on syytä huomioida myös koulutuspoliittisessa tavoitteenasettelussa sekä koulutuksen julkisessa rahoitusperustassa. Robotisaation ja automatisaation merkitystä tulevaisuuden aloina tulisi yliopiston näkemyksen mukaan pyrkiä nostamaan esiin myös julkisessa keskustelussa, ja sitä kautta saada näille teemoille laajempaa yhteiskunnallista hyväksyntää sekä innostaa aloille tulevaisuuden osaajiksi ja tekijöiksi uusia ihmisiä ja erityisesti nuoria opiskelijoita.

Jari Kuusisto
Ma. rehtori
Vaasan yliopisto